

Albaitaritzako sendagaiei buruzko araudi berria

Indarrean sartu da 2019/6(EB) Erregelamendua, albaitaritzako sendagaien erabilerari buruzko araudi berria ezartzen duena.

Arau hori duela hiru urte onartu zen, baina urtarrilaren 28tik da aplikagarria, eta garrantzitsua da helburuak lortzeko bi mailatan: «Osasun bakarra» Europako Ekintza Plana eta «Baserritik mahaira» estrategia.

Araudiak neurri zehatz ugari aurreikusten ditu [antimikrobianoen aurkako erresistentziaren \(AME\) kontra borrokatzeko](#) eta animalietan antimikrobianoen erabilera zuhurra eta arduratsua sustatzeko, besteak beste:

- Antibiotikoen prebentziozko erabilera debekatzeko animalia taldeetan.
- Animalietan antimikrobianoen erabilera metafilatiktikoa murriztea.
- Hazkundera sustatu eta errendimendua areagotzeko antimikrobianoak erabiltzeko debekua indartzea (baita pentsuetan hazkunderaren sustatzaile gisa antibiotikoak erabiltzeko 2006ko debekua ere).
- Zenbait antimikrobiano soilik gizakientzat gordetzeko aukera.
- Estatu kideek animalietan antimikrobianoen salmentari eta erabilerari buruzko datuak jasotzeko betebeharra.

Helburu nagusia da herritar guztiak irabazle izatea legedia berri horrekin, batez ere antimikrobianoen aurkako erresistentziaren kontra borrokatzeko neurriek esker; izan ere, horiek giza osasunarekin, abereen osasunarekin eta ingurumenarekin duten harremana agerikoa da.

Behi-tuberkulosirik gabeko Euskadi

Europako Batzordeak berriki deklaratu du Euskadi behi-tuberkulosirik gabeko eskualdetzat.

Agintariak Batzordeari aurkeztutako informazioaren arabera, EAEn Mycobacterium tuberculosis (CMTB) konplexuaren bidezko infekziorako gaixotasunik ezaren estatusa aitortzeko baldintzak betetzen dira.

CMTB hiru patogenok osatzen dute: *M. caprae*, *M. tuberculosis* eta *Mycobacterium bovis*. Azken horrek behi-tuberkulosia eragiten du; zoonosi hori oraindik ere kezkarria da garapen-bidean dauden herrialdeetan.

EAEn kasuan, otsailaren 20az geroztik agertzen da eremu libre gisa 2021/620 (EB) Betearazpen Erregelamenduan (II. eranskina, I. zatia).

Horrek arrakasta dakar administrazio publikoek eta abeltzaintza-sektoreak urtetan egindako

ahaleginaren ondoren, gaixotasuna desagerrarazteko **programan ezarritako abeltzaintza-saneamenduko kanpainen bidez.**

Hegazti gripe foku bat gizentzeko indioilarretan Gaztela eta Leonen

Hegazti Griperako Erreferentziako Laborategi Nazionalak (LCV Algete) baieztatu du HGOP H5N1 hauteman duela indioilarrak gizentzeko ustiategi batean Segovian.

Aipatutako baserria, **18900 hegaztiko erroldarekin, HGOP H5N1-en lehen fokua da etxeko hegaztietan, eta laugarrena estatu mailan, [Lleidán, Ávilan eta Palentzian hegazti-basatietan fokuak deklaratu ondoren.](#)**

Udalerría APA/2442/2006 Aginduaren III. Eranskinean ezarritako **hegazti-gripeagatiko zaintza bereziko eremuetako batean zegoen**, eta, beraz, eskortako hegaztietan agerraldiak prebenitzeko **neurriak aurretik hartu ziren**. Hala ere, **LCV Algetek berretsi ostean, 2020/687 Erregelamendu Eskuordetuan (EB) ezarritako neurriak hartu dira:**

- Ustiategia **isolatzea eta ibilgetzea.**
- Fokuaren jatorria ezagutzeko **ikerketa klinikoá.**
- Ustiategiko **errolda osoa hiltzea.**
- Fokuaren inguruan **murrizketa-eremu** bat ezarri da, non beste 16 merkataritza-ustiategi eta 196 autokontsumorako ustiategi dauden.

MAPAk honako hau **nabarmendu** du:

- **Ez dago HGOP H5N1 azpimotaren gaitasun zoonosikoaren ebidentziarik, baina sintomak dituzten eta/edo hildako hegaztiekin kontakturik ez izatea gomendatzen da.**
 - **Ez da haragia eta arrautzak kontsumitzeagatik transmititzen.**
-

Animalien Gaixotasunen agerraldiak European- ADISen urteko txostena, 2021

EBren Animalien Gaixotasunari buruzko Informazio Sistemak (ADIS) azken balantze bat argitaratu du iaz kontabilizatutako animalien gaixotasun infekziosoen agerraldiei buruz.

Guztira, sistemak **19.623 agerraldi** erregistratu ditu, eta honako grafiko hauetan laburbildu ditugu:

- [Afrikako Txerri-izurria](#)
- [Hegazi-gripeá](#)

- [Amorrua](#)
 - [Fitxa guztiak](#)
-

Hegazti-gripe foku bat Avilan

Hegazti Griperako Erreferentziako Laborategi Nazionalak (LCV Algete) baieztatu du HGOP H5N1 hauteman duela hegazti basatietan Ávilan.

Hegaztiak (3 antzara eta koartza hauskara bat) Laguna del Oson aurkitu zituzten hilda Gaztela eta Leongo ingurumen eragileek.

Hegazti basatietan estatu mailan agertzen den **HGOP H5N1 gaixotasunaren bigarren fokua** da, [Segre ibaian \(Lleida\) urtarrilaren 4an foku bat agertu ondoren.](#)

Laguna del Oso [APA/2442/2006 Aginduaren III. Eranskinean ezarritako zaintza bereziko eremuetako](#) batean dago, eta arrisku **bereziko eremuetan bezala** (Agindu horretako II. Eranskina) eta Europako egoera epidemiologikoaren ondorioz, **arrisku oso handiko egoera** dagoenez, **neurri gehigarriak** hartu dira etxeko hegaztietan gaixotasunaren agerraldiei aurrea hartzeko. Honako neurri hauek hartu dira: eskortako hegaztiak **ezin dira aire librean** hazi eta eskortako hegaztirik eta itxian dagoen hegaztirik **ezingo da egon animaliak pilatzen diren zentroetan** (abeltzaintzako lehiaketak, erakusketak, emanaldiak eta ospakizun kulturalak barne).

Hegaztiak **hilda aurkitu ondoren** eta HGOP susmoagatik, albaitaritza-zerbitzu ofizialek areagotu egin dituzte zaintza-lanak:

- **Eskortako hegaztiak:** APA/2442/2006 Aginduaren III. Eranskinean ezarritako eremuetan dauden ustiategi guztiekin, fokua inguruko 10 kilometroko erradioan daudenekin eta hezegune horren eragin-eremuan daudenekin harremanetan jarri dira.
- **Hegazti urtarrak:** hegazti hauen errolda egiten ari dira eta zaintza areagotu da, ezohiko hilkortasun oro hautemateko.

MAPAk egindako oharrean Europa mailako egoera epidemiologikoa eguneratu da ADISek argitaratutako datuen arabera: **2021eko abuztutik 2022ko urtarrilaren 12ra HGOPren 1.665 fokuren berri izan da 29 herrialdetan (687 eskortako hegazti, 978 hegazti basati eta itxian daudenak).**

Txerri-izurri afrikarraren foku bat Italian

Italiako agintariek txerri-izurri afrikarraren (TIA) kasu baten berri eman dute, hilik aurkitu duten basurde batean.

Italiako albaitaritza-zerbitzuek **urtarrilaren 7an TIA kasu bat adierazi zuten herrialdearen**

ipar-mendebaldean hilik aurkitutako basurde batean. Laginak jaso ondoren, Perugiako erreferentziazko **laborategi nazionalak** jakinarazi zuen **2 genotipokoa** dela, gaur egun **Europa ekialdean eta erdialdean dabilena.**

Txerri-dentsitate handiko eremua ez den arren, basurde basatien dentsitatea oso altua da eta berehala hartu dira **fauna basatiaren zerrendako gaixotasun** jakin batzuei aurrea hartzeko eta kontrolatzeko **neurriak**, esaterako;

- **Krisiaren zentro** nazionala eta tokikoa aktibatzea.
- **Adituen taldea** eratzea, gaixotasunen barreiadura mugatzeko neurri egokiak hartzeko eta infekzioaren eremuaren mugak erabakitzekeo.

Fokuaren eremuan eta muga egiten dutenetan honako hauek egiten hasi dira:

- **Hildako basurdeak** bilatzen.
- Inguruko **ehiza kontrolatzen**
- **Txerri-ustiategiak ikuskatzen eta arriskuaren berri ematen zerikusia duten sektore guztiei**

Jakinarazpen honek adierazten du **urrats berria eta luzea eman duela birusak EBren mendebaldera eta Estatuan arriskua hazi egin dela**, fokua gertu dagoelako eta **birusa gure mugetara gerturatzeko ari delako.**

Hori dela eta, **funtsezkoa da biosegurtasuneko neurri egokiak ezartzea txerri-ustiategietan, animalien garraioan**, baita gaixotasunak erasandako herrialdeetara edo arriskua izateko aukera duten herrialdeetara **doazen ehiztariekin ere, nahi gabe heda baitezakete** gaixotasuna gure herrialdera itzultzen direnean.

[Hegazti-gripea: Euskadin prebentzio-neurriei buruzko agindu berria](#)

Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailak 2022ko urtarrilaren 11tik aurrera indarrean (2021eko urtarrilaren 4ko Aginduan aurreikusitakoak) Euskal Autonomia Erkidegoan hegaztien eraginaren aurka hartu beharreko prebentzio-neurriak ezartzen dituen Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumeneko sailburuaren 2021eko abenduaren 28ko Agindua argitaratu du.

[HGOPak Europan duen egoeraren inguruko informazioa jaso dugu](#), eta, horren arabera, orain dela hilabete batzuetatik birusa hedatzeko arriskua handitu da Europako hegoalde eta mendebaldean; izan ere, uretako hegazti basatiek migratu egin dute Europako ekialde eta iparraldetik.

Azken asteotan hainbat foku jakinarazi dira EBko hainbat herrialdetako hegazti basati eta etxekeo hegazti batzuetan; foku horien artean, azpimarratzekoak dira **Portugalgo** fokua eta **Landetako ahate-ustiategi** bateko agerraldia. **Horrez gain, 2022/01/04an MAPAk jakinarazi zuen [IAAP H5N1 aldaera detektatu dutela Soseseko \(Lleida\) hainbat hegazti basatitan.](#)**

Horrenbestez, eta hegazti migratzaileek etxeko hegaztiekiko izan dezaketen arriskuari aurre egiteko, beharrezkoa da **biosegurtasun-neurriak indartzea hegazti-bilduma eta oilategi guztietan (autokontsumorakoak barne).**

Ondorioz, **Sailak EAE osoan ezar daitekeen agindua argitaratu du;** ezar daitezkeen neurrien artean, azpimarratzekoak dira **ekoizpen-sistema estentsiboetan edota landako ekoizpen-sistemetan osasun-kontrolerako neurriak, biosegurtasuna indartzearen bidez:**

- Debekatuta dago hegaztiak (Anseriformes eta Charadriiformes aginduak) ehizaldian **basa-hegaztiak erakartzeko** amu gisa erabiltzea, agintaritza eskudunak baimendutako zenbait salbuespenekin.
- Debekatuta dago **etxeko hegaztiak aire zabalean** haztea, agintari eskudunak baimendutako zenbait salbuespenekin.
- Debekatuta dago hegazti basatiak sar daitezkeen **ur-andeletatik datozen etxeko hegaztiei ura ematea**, birusa inaktibatzekeo tratatu denean izan ezik.
- Debekatuta dago **animaliak kontzentratzeko zentroetan** etxeko hegaztiak edo gatibu hartutako beste hegazti mota batzuk egotea.
- Ehiza egiteko **ehiza-eremuetatik birpopulatzeko diren etxeko hegaztiak askatzeko**, dagokion foru-aldundiaren berariazko baimena beharko da, alde aurretik hala eskatuta eta aldeko emaitza izan duen arrisku-analisi batean oinarrituta, biosegurtasun-neurri egokiak aplikatu direla egiaztatu ondoren.

Neurri horiekin batera, hegazti-establezimenduetan (autokontsumorakoak barne) **erregistroak indartu dira, baita zaintza pasibo eta aktiboko sistemak ere.**

Agindua, 2022ko urtarrilaren 11tik aurrera baliozkoa, eta Aginduan hartutako neurriak aldatu edo kendu egingo dira, zirkunstantzia epizootikoak eta gaixotasunaren bilakaera kontuan hartuta.

Hegazti gripea: hegazti basatien fokua **Lleidan**

Hegazti Griperako Erreferentziako Laborategi Nazionalak (LCV Algete) baieztatu du, joan den 22/01/04an, IAAP H5N1 aldaera detektatu dutela Soseseko (Lleida) hainbat hegazti basatitan.

Hegaztiak (4 beltzarga eta zikoina bat) Segriá ibaian hilda aurkitu zituzten landa-agenteeek, hegazti basatien zaintza pasiboa areagotu ondoren, Europa erdialdeko eta iparraldeko egoera epidemiologikoak eragindako transmisio-arriskua areagotu izanaren harira.

Laborategiko proben emaitzak ezagutu ondoren, Kataluniako eta Aragoiko landa-agenteeak hegazti basatien zaintza pasiboa areagotzen hasi dira, fokua inguruan 10 km-ra.

Bestalde, albaitaritza-zerbitzu ofizialak 3 km-ko erradioan dauden hegazti-ustiategi guztiak bisitatzen ari dira, hegaztien egoera klinikoa nahiz ezarritako biosegurtasun-neurriak aztertzekeo eta transmisio-arrisku potentzialaren eta agintaritza eskudunari jakinaraztearen garrantziaren berri

emateko.

Egun, IAAP H5N1 azpimota da nagusia Europa epizootikoan. Joan den abuztuaren 1etik, 1.199 foku hauteman dira 27 herrialdetan; horietatik 1.051 IAAP H5N1 azpimotari dagozkio, 507 eskortako hegaztietan eta 692 eskortakoak ez diren hegaztietan, basatiak barne.

MAPAk gogorarazten duenez, joan den abenduaren 2tik [estatu-mailan handia da birusa sartzeko arriskua APA/2442/2006 Aginduaren II. eranskinean arrisku-eremu berezi gisa jasotako udalerrietan](#), eta moderatua III. eranskinean zaintza bereziko eremu gisa jasotako udalerrietan. Ondorioz, eremu horretan hartu beharreko neurriak eguneratu ziren.

Katalunian IAAP H5N1 azpimota baieztatu ondoren, eta Portugal eta Frantziako fokuen gertutasuna aintzat hartuta, **MAPAk arriskua oso handi gisa sailkatu du, eta erabaki du estatu-mailako arrisku bereziko eremuetan eta zaintza bereziko eremuetan aplikatu beharreko biosegurtasun-neurriak berdintzea.**

[Trikinelosiak: 2019ko urteko txosten epidemiologikoa](#)

ECDC erakundeak gaixotasun horren ebaluazio epidemiologikoa argitaratu du berriki 2019ko datuetan oinarrituta. Datuok Europako Zaintza Sistematik (TESSy) eskuratu ditu.

Trikinelosiak **giza gaixotasun arraro baina larria** izaten jarraitzen du EBn, nahiz eta 2019an jakinarazitako kasuek 2018koak bikoiztu zituzten ia-ia. **Bulgariak** jakinarazi zituen **kasu gehien, guztien % 57**, eta **ondoren, Italiak eta Espainiak**.

Hala ere, herrialde gehienek (16/28) **ez zuten kasurik jakinarazi**, eta animalietan gaixotasun horren jakinarazpenen 2015-2019 aldiko **joera beheranzkoa** izan da. Horrek guztiak adieraziko luke **baldintza kontrolatuetan hazitako txerrien** kopurua igotzeari eta baldintza kontrolatuetan hazi gabeko txerrien sakrifizioan **kontrol ofizialak** egiteari esker, eta ekoizleak **sentsibilizatzeko kanpainei eta** ekoizleen **ezagutzak hobetzeari** esker, **ustiategietan parasito-karga murrizten lagundu** dela, eta, beraz, baita gizakiak infektatzeko aukera ere.

Alabaina, 2019an 4 herrialdek 5 trikinelosi agerraldiren berri eman zuten, zeinetan **infektatutako pertsonaren bat ospitaleratu behar izan zen**. Fokuak hemen izan ziren:

- **Bulgaria, Kroazia eta Errumania; txerri-haragiaren eta eratorrien kontsumoarekin** lotu ziren.
- **Italia; basurde-haragiaren kontsumoarekin** lotu zen.

Txostenean aipatzen da, halaber, europar herrialde batzuetan, **urtarrilean eta otsailean kasuak areagotzea Gabonetan txerri-haragiaren kontsumoa haztearekin eta ehiza-denboraldiarekin** lotuta dagoela.

Horrez gainera, egiaztatu da **transmisioa** etxeko txerrien eta animalia basatien arteko **sistema estentsiboetan kontaktu zuzena** izateagatik gertatzen dela, edo, bestela, **zeharkako kontaktua**

izateagatik, **ekoizleak** nematodoaren espezie gordailuen (basurdea) **ehiztariak ere badirenetan**.

Halaber, **emaitzek** iradokitzen dute **harreman zuzena** dagoela hauen artean:

- Ekoizleen **sentsibilizazio-falta** eta landa-eremuetan bizi diren kontsumitzaileen **diru-sarrera baxuak**.
- Sakrifizio-prozesuetako ikuskaritzako **albaitaritza-zerbitzu desegokiak** eta etxe-abereetako **intzidentzia**.

Era berean, ez da ahaztu behar Europan **espezie basati sentikorrek hazi egin direla**, hala nola Europako ekialdetik mendebalderako **basurdeak**, **azeri arruntak eta mapatxeak**, eta Europako hego-ekialdetik ipar-ekialderako **txakala**. Horiek guztiek Europako animalia basatien artean dabilen *Trichinella* espeziearen prebalentzia handitu dezakete.

Osasun Publikoaren inplikazioei dagokienez, hauek azpimarratu behar dira:

- **Txerri- eta basurde-haragiaren produktu eratorriek** jarraitzen dute izaten giza trikinelosiaren iturri garrantzitsuenak EBn.
- **Trikina antzemateko probarik egin ez zaien ehizatutako basurdeen edo txerrien haragiaren** kontsumoa trikinelosiaren arrisku-faktore garrantzitsua da; hortaz, ezinbestekoa da informazio egokia kontsumitzaile horiengana iristea.

Hegazti-gripea: Landetako agerraldia

Landetako gobernuak PHHGaren (patogenotasun handiko hegazti-gripea) foku baten berri eman du Landak departamenduko Les Hastingues udalerriko ateen ustiategi batean.

[Frantziako hego-mendebaldean PHHG H5N1 birusaren zirkulazioa baieztatu ondoren](#), Gers departamenduan, bigarren PHHG foku bat hauteman da Landetako baserri horretan. **Guztira, 2021/12/21ean, 17 dira etxeko hegaztien fokuk eta 12 basa-hegaztien fokuk.**

Ondorioz, eskualdeko agintaritzek euspen-neurri egokiak hartu zituzten birusa hedatzea ekiditeko, eta [2021eko abenduaren 19an prefetura-dekretu bat argitaratu zuten](#). Agindu berri horretan honako hau xedatzen da:

- Eremu mugatuko eta zaintza-eremuko udalerrien zonakatzea.
- Eremu mugatuan animalien eta arrautzen garraioan aplikatu daitezkeen neurriak.
- Eremu mugatuan animalien produktuen garraioan aplikatu daitezkeen neurriak.

Eremu mugatuko hegaztien mugimenduei dagokienez, debekatuta dago animalien zirkulazioa, berehala sakrifikatuko diren hegaztiena izan ezik; horiei azterketa kliniko egingo die albaitari profesional batek.

Birusaren hedapena geldiarazteko **biosegurtasun-neurrien oroigarri** gisa honako hauek nabarmentzen dira:

- Zorrozki betetzea biosegurtasunarekin, garbiketarekin eta desinfekzioarekin lotutako neurriak (ibilgailu, arropa eta oinetako bereziei begira), baserrietan sartu eta ateratzean dutzatzea...

- Hegaztien hazkuntzan funtsezkoa ez den esku-hartze oro etetea.
- Ekoizleek ezingo dituzte bisitatu beste hegazti-ustiategi batzuk, eta zaintzaileak ez dira joango beste baserri batzuetara.
- Kontaktu zuzena ekiditea, eskortako hegaztiak biltzean gertatzen den moduan.
- Ehiztariak ustiategian sartzea ekiditea, birusa dagoeneko ingurumenean baitago.

Horrez gain, gogorarazten dute **nahitaezkoa dela atzerapenik gabe jakinaraztea edozein susmo kliniko albitari profesional bati.**